

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 6g/2018

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 53/1
alineatul (2) litera d) din Codul de procedură penală
*(atribuțiile procurorului ierarhic superior
la exercitarea controlului ierarhic)*

CHIȘINĂU

9 februarie 2018

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 6G/2018
(ATRIBUȚIILE PROCURORULUI IERARHIC SUPERIOR LA EXERCITAREA
CONTROLULUI IERARHIC)

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Aurel BĂIEȘU, *președinte de ședință*,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 18 ianuarie 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 9 februarie 2018 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 53/1 alineatul (2) litera d) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003, ridicată de către avocatul Ion Cerga, în dosarul nr. 1-717/2017, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 18 ianuarie 2018 de către judecătorul Vitalie Ciumac din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin ordonanța Procurorului General interimar din 2 noiembrie 2016, s-a dispus printre altele anularea ordonanței procurorului din cadrul Procuraturii mun. Chișinău din 13 martie 2013 privind încetarea urmăririi penale în privința lui F. Grincu, cu reluarea urmăririi penale.

4. În cadrul examinării cauzei în fond de către Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, avocații inculpatului F. Grincu au solicitat declararea nulității ordonanței Procurorului General interimar din 2 noiembrie 2016.

5. Prin încheierea din 9 ianuarie 2017, instanța de judecată a dispus respingerea solicitărilor avocaților ca fiind neîntemeiate. În motivarea încheierii, instanța de judecată a menționat că „ordonanța Procurorului General din 2 noiembrie 2016 de reluare a urmăririi penale în privința lui

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 6G/2018
(*TRIBUȚIILE PROCURORULUI IERARHIC SUPERIOR LA EXERCITAREA
CONTROLULUI IERARHIC*)

F. Grincu a fost emisă ca urmare a exercitării atribuțiilor de control ierarhic legiferat la art. 53/1 alin. (2) lit. d) și f) din Codul de procedură penală, atribuții aferente funcției Procurorului General, menite să corecteze eventualele încălcări comise de către procurorul ierarhic inferior.”

6. În cadrul ședinței de judecată, avocatul Ion Cerga a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 53/1 alineatul (2) litera d) din Codul de procedură penală.

7. Prin încheierea din 1 noiembrie 2017, instanța de judecată a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

9. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în M.O., 2013, nr.248-251, art. 699) sunt următoarele:

Articolul 53/1

Procurorul ierarhic superior

„(1) Procuror ierarhic superior este:

[...]

k) pentru toți procurorii din cadrul sistemului Procuraturii – Procurorul General.

(2) **Procurorul ierarhic superior, pe lângă atribuțiile prevăzute la art. 52 alin.(1), în cadrul urmăririi penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic:**

[...]

d) **anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală;**

[...]

f) examinează plângerile depuse împotriva actelor și acțiunilor procurorilor ierarhic inferiori;

[...]”

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 6G/2018
(*ATRIBUȚIILE PROCURORULUI IERARHIC SUPERIOR LA EXERCITAREA
CONTROLULUI IERARHIC*)

Articolul 287

Reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire

„[Alin.(1) art.287 abrogat prin Legea nr.197 din 28.07.2016, în vigoare 09.09.2016]

Notă: Se declară neconstituțional alin.(1) art.287 conform Hot. Curții Constituționale nr.12 din 14.05.2015, în vigoare 14.05.2015

(2) Reluarea urmăririi penale se dispune de către judecătorul de instrucție în temeiul demersului procurorului sau în cazul admiterii plângerii depuse împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire.

(3) În cazul reluării urmăririi penale în condițiile prezentului articol, dacă, pe baza datelor din dosar, procurorul consideră necesar luarea unei măsuri preventive sau unei măsuri asiguratorii, el dispune luarea măsurii necesare sau, după caz, face propunerile respective judecătorului de instrucție.

(4) În cazurile în care ordonanțele de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire au fost adoptate legal, reluarea urmăririi penale poate avea loc numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente a afectat hotărârea respectivă. În cazul descoperirii unui viciu fundamental, urmărirea penală poate fi reluată nu mai târziu de un an de la intrarea în vigoare a ordonanței de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei sau scoatere a persoanei de sub urmărire.”

[art. 287 în redacția anterioară Legii nr. 316 din 22 decembrie 2017, în vigoare din 9 februarie 2018]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că dispozițiile art. 53/1 alin. (2) lit. d) din Codul de procedură penală, potrivit cărora la exercitarea controlului ierarhic în cadrul urmăririi penale procurorul ierarhic superior „*anulează, total ori parțial, modifică sau completează, prin ordonanță motivată, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori și ale ofițerilor de urmărire penală*”, permit procurorului ierarhic superior să dispună reluarea urmăririi penale, contrar dreptului de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă.

11. Astfel, autorul excepției susține că dispozițiile contestate sunt incerte, întrucât oferă procurorului ierarhic superior posibilitatea de a anula, în orice moment, actele procurorilor ierarhic inferiori și de a înainta persoanei învinuie pentru săvârșirea aceluiași fapt, deși prevederile art. 287 alin. (2) din același cod stabilesc în mod expres că reluarea urmăririi penale se dispune de către judecătorul de instrucție.

12. Potrivit autorului excepției, dispozițiile art. 53/1 alin. (2) lit. d) din Codul de procedură penală sunt contrare prevederilor articolelor 20, 21, 23 și 140 din Constituție.

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 6G/2018
(*TRIBUŢIILE PROCURORULUI IERARHIC SUPERIOR LA EXERCITAREA
CONTROLULUI IERARHIC*)

B. Aprecierea Curţii

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepţia de neconstituţionalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituţie, controlul constituţionalităţii legilor, în speţă a Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003, ţine de competenţa Curţii Constituţionale.

15. Curtea constată că sesizarea privind excepţia de neconstituţionalitate, fiind ridicată de către avocatul Ion Cerga în dosarul nr. 1-717/2017, aflat pe rolul Judecătoriei Chişinău, sediul Rîşcani, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) şi g) din Constituţie, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curţii Constituţionale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum şi al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituţională.

16. Curtea relevă că prerogativa de a soluţiona excepţiile de neconstituţionalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit.g) din Constituţie, presupune stabilirea corelaţiei dintre normele legislative şi textul Constituţiei, ţinând cont de principiul supremaţiei acesteia şi de pertinenta prevederilor contestate pentru soluţionarea litigiului principal în instanţele de judecată.

17. Curtea reţine că obiectul excepţiei de neconstituţionalitate îl constituie art. 53/1 alin. (2) lit. d) din Codul de procedură penală, potrivit căruia la exercitarea controlului ierarhic în cadrul urmăririi penale procurorul ierarhic superior anulează, total ori parţial, modifică sau completează, prin ordonanţă motivată, în condiţiile codului, actele procurorilor ierarhic inferiori şi ale ofiţerilor de urmărire penală.

18. Curtea observă că autorul excepţiei de neconstituţionalitate, invocând articolele 20, 21, 23 şi 140 din Constituţie, susţine în esenţă că prevederile contestate încalcă articolul 21 din Constituţie privind prezumţia nevinovăţiei.

19. Examinând excepţia de neconstituţionalitate, Curtea observă că raţiunea controlului ierarhic exercitat de către procurorul ierarhic superior în cadrul urmăririi penale este de a verifica legalitatea şi temeinicia soluţiilor dispuse de către procurorii ierarhic inferiori.

20. În acest context, Curtea reţine că şi Comisia de la Veneţia a menţionat că, chiar dacă procuratura este o instituţie independentă, poate exista un control ierarhic asupra deciziilor şi activităţilor procurorilor, altele decât ale procurorului general (*Raportul privind standardele europene referitoare la independenţa sistemului judiciar: partea II, organele de urmărire penală*, CDL-AD(2010)040, din 3 ianuarie 2011, §28).

21. Totodată, Curtea menţionează că procurorul ierarhic superior poate anula, total ori parţial, modifica sau completa, prin ordonanţă motivată, actele procurorilor ierarhic inferiori şi ale ofiţerilor de urmărire penală

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 6G/2018
(*ATRIBUȚIILE PROCURORULUI IERARHIC SUPERIOR LA EXERCITAREA
CONTROLULUI IERARHIC*)

doar dacă normele speciale ale Codului de procedură penală nu stabilesc altfel.

22. În speță, Curtea constată că alegațiile autorului excepției vizează, de fapt, competența procurorului ierarhic superior de a dispune reluarea urmăririi penale în temeiul dispozițiilor art. 53/1 alin. (2) lit. d) din Codul de procedură penală.

23. În acest sens, Curtea observă că art. 287 alin. (2) din Codul de procedură penală [*în redacția anterioară Legii nr. 316 din 22 decembrie 2017, în vigoare din 9 februarie 2018*] stabilește *expressis verbis* că **reluarea urmăririi penale se dispune de către judecătorul de instrucție** în temeiul demersului procurorului sau în cazul admiterii plângerii depuse împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire.

24. Așadar, Curtea constată că, deși există un control ierarhic asupra deciziilor și activităților procurorilor, totuși, **procurorul ierarhic superior nu poate să dispună reluarea urmăririi penale**, întrucât legiuitorul a abilitat judecătorul de instrucție cu această competență, ceea ce constituie o garanție procesuală a caracterului echitabil al actului de reluare a urmăririi penale.

25. De altfel, Curtea observă că instituția reluării urmăririi penale, care este reglementată de partea specială a Codului de procedură penală, este distinctă de instituția controlului ierarhic exercitat de către procurorul ierarhic superior, în cadrul urmăririi penale, prevăzută de partea generală a codului.

26. Prin urmare, Curtea nu poate reține alegațiile autorului excepției că norma contestată permite procurorului ierarhic superior să dispună reluarea urmăririi penale. Or, **norma contestată, în sine, nu conține reglementări care ar abilita procurorul ierarhic superior cu dreptul de a relua urmărirea penală.**

27. Având în vedere cele enunțate *supra*, Curtea reține că dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, garantat de art. 21 din Constituție, nu are incidență asupra prevederilor contestate.

28. Pentru considerentele expuse mai sus, Curtea reține că problema abordată în sesizare vizează aspecte care, de fapt, țin de apanajul instanțelor judecătorești de a verifica legalitatea și temeinicia acțiunilor și actelor procesuale întocmite de către procurori și, prin urmare, excepția de neconstituționalitate nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 6G/2018
(*TRIBUȚIILE PROCURORULUI IERARHIC SUPERIOR LA EXERCITAREA
CONTROLULUI IERARHIC*)

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 53/1 alineatul (2) litera d) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003, ridicată de către avocatul Ion Cerga, în dosarul nr. 1-717/2017, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Aurel BĂIEȘU

Chișinău, 9 februarie 2018

DCC nr. 12

Dosarul nr. 6g/2018